

Birin içinde iki // Two into one
Gizem Karakaş - Borga Kantürk
15 - 30/04/2021

Monitor, Türkiye'den çeşitli sanat oluşumlarının bir araya geleceği Senkron 'Eş Zamanlı Video Sergileri' kapsamında Mixer, Bilsart ve Loading iş birliğiyle düzenlenecek Lens'21'de yer alıyor. "Birin içinde iki" başlıklı çevrim içi sergide, 15-30 Nisan tarihleri arasında, Gizem Karakaş ve Borga Kantürk'ün çalışmaları bir araya geliyor.

Maurice Merleau-Ponty, Algılanan Dünya¹ isimli metninde, gerçek olanın derinlemesine anlaşılabilmesi için, gördüğümüz dünyayı oluşturan parçalara dikkatimizi çekmek ister. Yazara göre, bir bütünün parçaları sadece yan yana gelerek onu oluşturmaz. Tüm parçalar birdir. Bütünün sahip olduğu her bir özellik, onun tamamıdır.

Kimliklerimiz de benzer şekilde oluşsa da nesnelere kavramaktan farklı sistemle algılanır. Ay, dünyadan görüldüğü kadarıyla zihinlerde yer edinir. Farklı zamanlarda, farklı kısımları görünür. Bir bütün olmasına rağmen durduğumuz yerden görebildiğimiz bölümleri kısıtlıdır. Her safhasını ayrı isimle adlandırırız. Karanlık yüzü yoktur, bulunduğumuz konumdan göremediğimiz yanları vardır. Pek çok şeyi içeren bu kütle, bir bütündür ve her safhasının dünya için farklı etkileri vardır. Bu etkilerden belki de en bilinen olanı, yaklaştığı yerlerdeki suyu kendine doğru çekmesidir.

Otoportrenin de aya benzer planlamayla ilerlediğini düşünmek, bir aşamada uygun bir benzetme olabilir mi? Bir sanatçının kimliğinin inşasında, sanatçı olarak karşılaştığı varoluş meseleleri, toplumsal olaylar, içinde bulunduğu dinamiklerin mecbur bıraktığı düzen gibi faktörler çoğu zaman belirleyici rol üstleniyor. Bunları yansıtmasındaki süreç ise yine kendi bütününe oluşturan parçalar tarafından belirleniyor.

---

¹ Maurice Merleau-Ponty, Algılanan Dünya, Çev. Ömer Aygün, Metis Yayınları, 2015, İstanbul

Karl Jaspers, yaşamını yitirmeden kısa süre önce katıldığı bir televizyon programında², henüz çocukluk yıllarında başlayan deniz ile olan ilişkisinden bahseder. Yıllarca deniz kenarında yaşamalarına rağmen denizi fark edişi, babasıyla plaja gittiği birgün gelgitin sebep olduğu çekilmeye başlar. Deniz çekildikten sonra ortaya çıkanlar tarafından büyülenmiştir. Dalgalar, deniz canlıları, onu oluşturan tüm parçalarıyla denizin sonsuzluğu ve değişkenliği, o günden itibaren Jaspers'in yaşamının arkaplanını oluşturmuştur. Bu sonsuzluğun getirdiklerinden biri, insanı bulunduğu yerde sadece bulunuyor olmasından öteye taşımıştır. Üretim pratiğinde, öteye geçme haliyle sık sık karşılaştığımız Borga Kantürk, "Ek İş: Bir Meşgale"³ isimli çalışmasında da benzer pratiğini sürdürür. Sahip olduğu birden çok kimliğin ardında işlerin ilerleyişi, biriktirdikleriyle şekil alır. Bize sunulan bütünün ardında, kendi düzeni içinde tasnif edilmiş pek çok parça vardır.

Bir terapi biçimi olarak 1940'larda Friedrich Salomon Perls, Laura Perls ve Paul Goodman tarafından geliştirilen Geştalt, bütün olma hâliyle ilişkilidir. Kişi, bulunduğu çevre ve o çevreyle ilişkisi üzerinden ele alınmadan değerlendirildiğinde ulaşılan sonuç eksik kalacaktır. Geştalt terapisinde tüm parçalar bütünle ilişkisi üzerinden değerlendirilmez. Fakat bütüne çalışmaya ulaşmadan önce her bir parçanın bilinçteki yansıması incelenmelidir. Gizem Karakaş'ın çalışmalarında, temas halinde olduğu insanlar ve onlarla iletişime geçme biçimleri üzerinden şekillenen otobiyografik öğelerle karşılaşırız. Sanatçının, galericisine, koleksiyoncuya, basın mensubuna ve izleyiciye ithaf ettiği "Dikkat Dikkat" isimli video işinde, filtreye takılmadan zihinden dökülen sözcüklere rastlarız. Alt benlik, benlik ve üst benlik kavramlarının her biri, Karakaş'ın iç diyalog yöntemiyle aktardığı çalışmasında yer alır. Kendine dair olan ve kendine dair olana yön veren, besleyen, bölen her şey sanatçının tutumuna yansır. Dengeyi oluşturmaya çalışmak yerine, bütüne zarar veren bastırılmış olanlarla karşı karşıya gelerek aracı kullanmadan aktarması gerekeni anlatır.

"Birin içinde iki", Borga Kantürk ve Gizem Karakaş'ın otoportre olarak adlandırabileceğimiz çalışmaları üzerinden izleyiciyi döngünün bütünü oluşturan seyrine davet eder.

---

² Çevrim içi erişim: <https://www.youtube.com/watch?v=fdmRyLefndE&t=1s>

³ Sanatçının Özgür Demirci ile ortak projesi kapsamında ürettiği video çalışması